

Raba priimkovnih feminativov nekoč in danes

Tjaša Markežič*

1.01 Izvirni znanstveni članek
UDK 811.163.6'373

Tjaša Markežič: Raba priimkovnih feminativov nekoč in danes. Časopis za zgodovino in narodopisje, Maribor 84=49(2013), 4, str. 131–155

Prispevek predstavlja besedotvorno analizo 500 ženskospolskih oblik priimkov iz *Slovenskega pravopisa*. Ugotavljamo, da je le 38 (8 %) priimkovnih feminativov nastalo z zamenjavo moškospolskega obrazila, 462 (92 %) pa z dodajanjem ženskospolskega obrazila priimku moškega spola. Najpogostejše ženskospolsko priponsko obrazilo je *-ovka* (35 %), sledijo *-ka* (31 %), *-ica* (21 %) in *-evka* (13 %). Pojavi se le en primer s pripono *-inja*. Ta obrazila so predstavljala izhodišče za korpusno analizo priimkovnih feminativov, vendar smo pri gradivu iz *Gigafide* zaznali novo priponsko obrazilo *-ca*, ki je bilo pri iz korpusa izpisanih primerih drugo najpogostejše (22 %) za priponskim obrazilom *-ka* (41 %). Opažamo, da se ta razporeditev priponskih obrazil po pogostnosti ne ujema s tisto, ki se kaže pri primerih iz *Slovenskega pravopisa*.

Ključne besede: Jezikoslovje, slovenščina, besedotvorje, imenoslovje, priimki, feminativi, ženske oblike

1.01 Original Scientific Article
UDC 811.163.6'373

Tjaša Markežič: The Use of Surname Feminatives in the Past and Today. Review for History and Ethnography, Maribor 84=49(2013), 4, pp. 131–155

The paper presents a word-formational analysis of 500 feminine forms of surnames from *Slovenski pravopis* (*The Slovene Spelling*). The results show that only 38 (8 %) surname feminatives are derived with the change of masculine affix and 462 (92 %) by adding the feminine affix to the masculine surname. The most frequently used feminine suffix is *-ovka* (35 %), followed by *-ka* (31 %), *-ica* (21 %) and *-evka* (13 %).

* Tjaša Markežič, podiplomska študentka na Filozofski fakulteti Univerze v Mariboru, profesorica slovenščine in zgodovine, Prva gimnazija Maribor, Trg generala Maistra 1, 2000 Maribor, Slovenija, tjasa.markezic@prva-gimnazija.org

There is only one case of the suffix *-inja*. These suffixes represent the basis for a corpus analysis of surname feminatives, but while analysing materials from *Gigafida* we also came across the suffix *-ca*, which was among the examples from the corpus the second most frequently used (22 %), right after the suffix *-ka* (41 %). We noticed that the frequency of the use of these suffix doesn't match with the frequency of examples from the *Slovenski pravopis* (*The Slovene Spelling*).

Key words: Linguistics, Slovene language, word formation, onomastics, surnames, feminatives, feminine forms

UVOD¹

Priimki sestavljajo skupaj z rojstnim oziroma krstnim imenom dvodelno osebno ime, ki ga uporabljamo za uradno identifikacijo. Priimek je postal zakonsko obvezen del uradnega poimenovanja moških in žensk ter se deduje navadno po očetu, redkeje po materi.² Čeprav so priimki nastajali že v prvih stoletjih prejšnjega tisočletja (najprej v višjih družbenih plasteh), sta njihova dednost in splošna obveznost zakonsko določena šele veliko pozneje, različno po posameznih deželah, in sicer od 17. stoletja dalje. Na slovenskem ozemlju je bil zakon o obveznem priimku uveljavljen v zadnji tretjini 18. stoletja, v času vladanja Marije Terezije in Jožefa II. (Jakopin 1997: 25). Priimek je tako postal splošno veljavno pravno identifikacijsko sredstvo.

Silvo Torkar ugotavlja, da se tipično slovenski priimki končujejo na *-šek* ali *-nik*. Prvotno so s tovrstnimi izrazi zaznamovali vzdevke ali hišna imena; slednja so bila v kmečkem okolju pogost vir pri nastajanju priimkov in so v rabi še danes. Ohranjajo se več rodov, včasih celo več stoletij. Viri za njihov nastanek so zelo podobni tistim za priimke (Torkar 2002: 71).

V slovenski onomastiki ostaja tradicionalna pomenska delitev priimkov na štiri skupine:

- iz rojstnih imen,
- iz imen poklicev in dejavnosti,
- iz krajevskih, ledinskih, pokrajinskih in etničnih imen,
- iz vzdevkov (Torkar 2002: 73).³

¹ Prispevek je nastal pod mentorstvom red. prof. dr. Irene Stramljič Breznik v času podiplomskega študija na Oddelku za slovanske jezike in književnosti FF UM in je rezultat individualnega raziskovalnega dela v okviru programske skupine P6-0156.

² Že same ustreznice za besedo priimek v nekaterih jezikih kažejo, da je priimek povezan z družinsko skupnostjo, npr. angleško *family name*, francosko *nom de famille*, nemško *Familiennamen* (Jakopin 1997: 25).

³ Iz teh štirih virov so se oblikovali priimki tudi v drugih slovanskih jezikih (Jakopin 1997: 27).

PRIIMKOVNI FEMINATIVI SKOZI ZGODOVINO

Irena Orel ugotavlja, da se priimkovni feminativi v uradovanih besedilih pojavljajo nepretrgano od 16. do 19. stoletja, vendar opaža, da proti koncu 18. stoletja začnejo neenotno prevladovati moške oblike (Orel 2001: 54). Slednja trditev se ujema z navedbami Gorazda Makaroviča, da je bil pravno odgovoren v 18. stoletju predvsem moški, zato so tudi ženskam iz družine zapisovali priimek v moški obliki (Makarovič 2008: 24). V zapisih od 16. do 18. stoletja se priimki za ženske razlikujejo od priimkov moških, ker se jim dodajajo priponska obrazila *-ikca*, *-ica*, *-ka*, *-klja*, *-ovica*, *-ovka/-avka*, *-ska*, *-na*, *-ka*, *-ulja*. Med njimi so najpogostejša *-ovka*, *-ka* in *-ica/-ca* (Torkar 2002: 72).

Že v Bohoričevi slovnici *Zimske urice proste* iz leta 1584 najdemo, sicer zgolj eno, navedbo ženske oblike priimka k moškemu priimku *Lambergar* – *Lambergarica* (Bohorič 1987: 91–100). Pri Toporišiču (2001: 6) beremo, da ženskospolske oblike priimkov navajata tudi Hipolitova slovnica iz leta 1715 (*Auerspergarska*, *Gallemborgarska*, *Lambergarca*, *Raubarca*, *Tauffrarca*, *Gallemborgarca*, *Blagojovka*, *Rospovka*, *Kušlanovka*) in Japljeva iz leta 1807 (*Auerspergarca*, *Lambergarca*, *Gallemborgarca*, *Lihtenbergarca*, *Hohenwartarca*, *Raubarca*, *Švajgarca*, *Barbovka*, *Rajšpovka*). Hipolitova slovnica s primeroma *Gallemborgarska* – *Gallemborgarca* potrjuje Torkarjevo (2002: 72) opažanje o dogajanju v zgodovini jezika, da so se pri istem priimku lahko za žensko obliko uporabljala različna priponska obrazila (po Torkarju npr. *Novak* – *Novakovka*, *Novakinja*, *Novačica*). Z zgledi ženskospolskih priimkov nadaljuje Valentin Vodnik (1811: 149) v slovnici *Pismenost ali Gramatika za Perve šole* iz leta 1811, kjer navede primera k priimkoma moškega spola: *Hvala* – *Hvaleška* in *Anže* – *Anžetla*.

Fran Metelko v slovnici *Lehrgebaude der slavischen Sprache* iz leta 1825 v poglavju *Bildung der Eigennamen* piše, da se priimku »moškega spola dajejo končaji *-ka*, *-ca*, *-ica*, *-ovka*, *-la*, *-ulja*, da se tako označi njegova žena«, in izpostavi tvorjenje ženskih oblik priimkov (*Jeklin* – *Jeklinka*, *Šalomon* – *Šalomonka*; *Kolar* – *Kolarica*, *Praprotnik* – *Praprotnica*, *Razpotnik* – *Razpotnica*) (Metelko 1825: 68). Naslednja slovnica, ki prinaša priimkovne feminative, je Murščeva *Kratka slovenska slovnica za prvence* iz leta 1847: *Borovec* – *Borovka*, *Caf* – *Cafovka*, *Gomilšak* – *Gomilšakovka*, *Jaklin* – *Jaklinka*, *Macun* – *Macunka*, *Krajnic* – *Krajnička*. Vidimo, da so priimki po Muršču tvorjeni s priponskima obraziloma *-ka* in *-ovka*. Po Metelku povzete nekatere priimke navaja Fran Malavašič (1849: 108) v

Slovenski slovnici za prve slovenske šole v mestih in na deželah iz leta 1849 (npr. Kolarica, Praprotnica).

Priimke obravnava tudi Anton Janežič v svoji *Slovenski slovnici s kratkim pregledom slovenskega slovstva* iz leta 1854: *Jaklin – Jaklinka* ali *Jaklinova*, *Perko – Perkovka*, *Potočnik – Potočnikinja* (Janežič 1854: 17). Opazimo lahko še eno potrditev Torkarjeve (2002: 72) ugotovitve, in sicer da je od 2. polovice 19. stoletja, zlasti v meščanskem okolju, živi jezik izoblikoval za ločevanje priimkov žensk od priimkov moških svojilne pridevnike na *-oval/-eva* (npr. pri Janežiču *Jaklinova*). Primer ženskospolskega priimka najdemo tudi v slovnici Josipa Šumana *Slovenska slovnica po Miklošičevi primerjalni* iz leta 1881: *Pavlička*. Primer je naveden pri obravnavi priponskega obrazila *-ka*, kadar gre za »ženski spol proti moškemu po izvoru, rodu, veri« (Šuman 1881: 245–248). Kot zadnje omenimo delo *Besedotvorje slovenskega jezika I* (prvi zvezek je posvečen izpeljavi, 1950) Antona Bajca. Slednji kot možno za tvorbo ženskospolskih priimkov navaja zgolj priponsko obrazilo *-ka*, ki pri tej tvorbi »ustreza naslednjim moškim formantom«:

- *-ač*: *Mihačka* (»redno, najrajši ob priimkih«);
- *-ič*, »sicer često ob priimkih«: *Pavlička*;
- še ob drugih obrazilih, zlasti pri imenih in priimkih: *Herodežka*, *Mahnečka*, *Slabečka* (Bajec 1950: 94–95).

PRIIMKOVNI FEMINATIVI DANES

Besedno zvezo priimkovni feminativi⁴ uporabi Toporišič, ko pojasnjuje, da so slovenske gospodinje oziroma zakonske družice hišnih poglavarjev imele samosvoje priimkovne oblike, vzporednice moških priimkov (Toporišič 2001: 5). V *Slovenski slovnici* (2004: 161) Toporišič tvorbo ženskospolskih oblik priimkov omenja v poglavju Osnovni pojmi besedotvorja, podpoglavje Živost besedotvornih vrst in sredstev. Tako navaja priponski obrazili *-(i)ca* in *-ka*, ko zaznamujeta ženski par moškemu (*Smrekarica*, *Kežmanca*, *Pinterička*, *Tomšetka*, *Urekovka*), opozarja pa, da se namesto tega, zlasti v meščanskih krogih, rabijo posamostaljene pridevniške besede

⁴ Toporišič v *Slovenski slovnici* (2004: 183) feminative definira kot ženski par moškemu. Obravnava jih znotraj inačenjske (modifikacijske izpeljave). Poimenovanja za osebe ženskega spola se tvorijo na dva načina: (1) z dodajanjem ženskospolskega obrazila tvorjenkam moškega spola; (2) z zamenjavo celotnega ali le izglasnega dela moškospolskega obrazila z ženskospolskim ob isti podstavi (Stramljič Breznik 1994/95: 289).

s priponama *-ova* in *-eva* (*Smrekarjeva, Pinteričeva, Tomšetova, Urekova*). Pri tvorbi feminativov v *Slovenski slovnici* tvorjenje ženskospolskih oblik priimkov ni posebej omenjeno. Tovrstno tvorbo pa obravnava Marija Jež, ko opozarja na možnost tvorbe feminativov tako iz občnoimenske kot tudi iz lastnoimenske podstave (Jež 1997: 114).

Danes se tovrstne ženske oblike priimkov uporabljajo le še v vaškem okolju, kjer zvenijo nevtralnno, vendar na stilistično vrednost čedalje bolj vpliva mestno okolje, kjer se te oblike občutijo bolj ali manj kot slabšalne (Torkar 2002: 72). Tudi Toporišič (2001: 9) opozarja, da so se priimkovni feminativi iz knjižnega jezika izgubili in da so izpodrinjeni s posamostajeno obliko svojilnega pridevnika (kar smo sicer opazili že pri Janežiču). Ostale pa so priimkovne ženske vzporednice moških priimkov na deželi kot nazivi za hišne gospodinje.

Pojav priimkovnih feminativov lahko zasledimo tudi v drugih slovenskih jezikih. Tako Stjepan Babić v monografiji *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku* ob predstavitvi priponskega obrazila *-ka* (*Borkovička, Brajdička, Filipička ...*) opozarja tudi na tvorbo priimkov ženskega spola. Priponsko obrazilo *-ka* se najpogosteje doda izglasju na *-ć*, kot kažejo tudi navedeni primeri (Babić 1991: 256). V češčini (Mluvnice češtiny 1986: 306) je najbolj produktivno obrazilo za tvorbo priimkovnih feminativov priponsko obrazilo *-ova* (svojilna oblika: *Horačkova, Novakova ...*), pri čemer se moškospolskemu priimku odvzame morebitni končni samoglasnik (*Dite – Ditova*). Tvorbo ženskospolskih oblik priimkov v srbsščini pa omenja Ivan Klajn (2003: 125) pri priponskem obrazilu *-ka* (primera, ki ju Klajn navaja, sta *Spasička, Popovička*). Iz navedenih primerov je razvidno, da se tudi v srbsščini priponsko obrazilo *-ka* pri tvorbi priimkovnih feminativov dodaja izglasju na *-ć*. Pri tem se Klajn sklicuje na Babića (1991: 257), ki pravi, da so tovrstne tvorjenke slogovno zaznamovane.

Priimkovni feminativi v *Slovenskem pravopisu*

Po *Slovenskem pravopisu* (2001: § 994, 996) imajo izpeljanke za moške osebe ali živali načeloma vzporednice za ženski spol. Priimki so načeloma moškega spola: *Prešeren, Detela, Potrata ...* Kadar se nanašajo na ženske osebe, jih obravnavamo na tri načine:

Spremenijo spol in preidejo v 3. žensko sklanjatev (navadno le v zvezi z imenom), imena s končnico *-a* pa tudi v 1. žensko sklanjatev: *Zofka Kveder – Zofke Kveder; Medana Bratina – Medane Bratina/Medane Bratine*.

Kot priimek uporabljamo posamostaljeno obliko svojilnega pridevnika iz ustreznega lastnega imena, npr. pri priimku Kveder: *Kvedrova*, *Kvedrove* ...

Priimku dodamo samostalniško priponsko obrazilo ženskega spola oz. moškospolsko obrazilo zamenjamo z ženskim (oboje je danes slengovsko, neknižno ljudsko, pokrajinsko): *Kocmur* – *Kocmurka*; *Ogorelec* – *Ogorelka*; *Radman* – *Radmanca*; *Visočnik* – *Visočca*; *Kovač* – *Kovačica*; *Pozne* – *Poznela*; *Žibert* – *Žibertovka*; *Smole* – *Smoletovka*.

Če je priimek posamostaljena pridevniška beseda, se ustrezna oblika za žensko lahko dela z zamenjavo sklanjatvenega vzorca za spol: *Matičetov* – *Matičetova* -e.

Analiza priimkovnih feminativov v *Slovenskem pravopisu*

V slovarski del *Slovenskega pravopisa* je bilo uvrščenih 500 najpogostejših priimkov pri Slovencih, tem pa so bile pripisane tudi feminativne oblike. Jože Toporišič je moškimi priimki pripisal ženske, te pa sta presodila sourednik *Slovenskega pravopisa* Janez Dular in redaktorica lastnoimenskega dela Alenka Gložančev. Taka poimenovanja so danes predvsem žargonska, v *Slovenskem pravopisu* pa naj bi bila kot spomenik poimenovanjem slovenskih žena (Toporišič 2001: 5). Za članek je bilo pregledanih 3248 iztočnic spletne verzije *Slovenskega pravopisa*. V iskalnik smo vpisali geslo *oseb. i.* in tako dobili izpis vseh osebnih imen. S seznama smo izpisali vseh 500 ženskospolskih oblik priimkov in jih analizirali.

Zbranih in izpisanih je bilo torej 500 ženskospolskih oblik za priimke. Med temi jih je zgolj 38 (ali 8 %) nastalo z zamenjavo moškospolskega obrazila, preostalih 462 (92 %) pa z dodajanjem ženskospolskega obrazila priimku moškega spola. Najpogostejše ženskospolsko priponsko obrazilo je bilo obrazilo *-ovka*, ki se je pojavilo 177-krat (35 % vseh zbranih besed), sledi obrazilo *-ka* s 153 pojavitvami (31 %), nato *-ica* s 103 (21 %) in *-evka* s 66 (13 %) pojavitvami. Zasedili smo le en primer s priponskim obrazilom *-inja*.

Priimki, nastali z dodajanjem ženskospolskega obrazila k priimkom moškega spola

Večina, kar 92 %, iz slovarskega dela *Slovenskega pravopisa* izpisanih ženskih oblik priimkov je nastala z dodajanjem ženskospolskega obrazila

priimkom moškega spola. Največ primerov, 177, je nastalo z dodajanjem obrazila *-ovka*. Ugotovili smo, da to obrazilo nastopa zgolj kot dodajalno; enako velja za priponsko obrazilo *-evka*, saj je vseh 66 izpisanih primerov nastalo z dodajanjem ženskospolskega priponskega obrazila priimku moškega spola. Obrazili *-ica* in *-ka* lahko nastopata kot dodajalni ali zamenjevalni. Kot dodajalno priponsko obrazilo se *-ica* pojavi 73-krat, *-ka* pa 143-krat. Spodnja tabela prikazuje, katerim izglasjem priimkov moškega spola se priponska obrazila *-ica*, *-inja*, *-ka*, *-evka* in *-ovka* lahko dodajajo.

Tabela 1: Priimkovni feminativi, nastali z dodajanjem ženskospolskega obrazila priimkom moškega spola

Dodajalno obrazilo	Izglasje	Primer priimka
<i>-ica</i>	<i>-n</i>	<i>Baumanica</i>
	<i>-r</i>	<i>Vidmarica</i>
<i>-inja</i>	<i>-k</i>	<i>Hajdinjakinja</i>
<i>-ka</i>	<i>-č</i>	<i>Jerička</i>
	<i>-d</i>	<i>Strnadka</i>
	<i>-j</i>	<i>Bogatajka</i>
	<i>-l</i>	<i>Peternelka</i>
	<i>-n</i>	<i>Selanka</i>
	<i>-r</i>	<i>Kolarka</i>
	<i>-š</i>	<i>Arnuška</i>
	<i>-v</i>	<i>Žerjavka</i>
	<i>-ž</i>	<i>Papežka</i>
<i>-evka</i>	<i>-c/-č</i>	<i>Bajčevka</i>
	<i>-j</i>	<i>Jerajevka</i>
	<i>-lj</i>	<i>Kokaljevka</i>
	<i>-š</i>	<i>Pirševka</i>
	<i>-ž</i>	<i>Ambroževka</i>

Dodajalno obrazilo	Izglasje	Primer priimka
-ovka	-b	<i>Golobovka</i>
	-d	<i>Šmidovka</i>
	-f	<i>Rudolfovka</i>
	-g	<i>Jugovka</i>
	-h	<i>Arhovka</i>
	-k	<i>Bernikovka</i>
	-l	<i>Grilovka</i>
	-m	<i>Grumovka</i>
	-n	<i>Kernovka</i>
	-p	<i>Gorjupovka</i>
	-s	<i>Flisovka</i>
	-t	<i>Bajtovka</i>
	-z	<i>Knezovka</i>

1. Obrazilo *-ica* se dodaja izglasjem na *-n* (*Baumanica, Pipanica, Rožmanica*) in *-r* (*Klinarica, Majerica, Vidmarica*).

2. Priponsko obrazilo *-inja* smo zasledili le v enem primeru z izglasjem na *-k* (*Hajdinjak – Hajdinjakinja*).

3. Obrazilo *-ka* se dodaja izglasjem na *-č* (*Jerička, Savička*), *-d* (samo en primer – *Strnadka*), *-j* (*Bogatajka, Sedejka*), *-l* (*Peternelka*), *-n* (*Prosenka, Selanka*), *-r* (*Kolarka, Pintarka*), *-š* (*Arnuška, Smodiška*), *-v* (*Žerjavka*), *-ž* (*Papežka*).

4. Priponsko obrazilo *-evka* se dodaja izglasjem na *-č* iz *-c* (*Bajčevka, Gombočevka*), *-j* (*Jerajevka, Plojevka*), *-lj* (*Kokaljevka, Koželjevka*), *-š* (*Pirševka*), *-ž* (*Ambroževka, Krapeževka*). Pri teh izglasjih se pojavi priponsko obrazilo *-evka* in ne *-ovka* zaradi preglasa.

5. Obrazilo *-ovka* dodajamo izglasjem na *-b* (*Golobovka, Jerebovka*), *-d* (*Medvedovka, Šmidovka*), *-f* (*Rudolfovka, Škofovka*), *-g* (*Jugovka, Slugovka*), *-h* (*Arhovka, Frelihovka*), *-k* (*Bernikovka, Gačnikovka*), *-l* (*Grilovka, Kobalovka*), *-m* (*Grmovka, Grumovka*), *-n* (*Banovka, Kernovka*), *-p* (*Gorju-*

povka), *-s* (*Flisovka, Grosovka*), *-t* (*Bajtovka, Bergantovka*), *-z* (*Brglezovka, Knezovka*).

Tabela 2: Priimkovni feminativi, nastali z zamenjavo celotnega ali le izglasnega dela moškospolskega obrazila z ženskospolskim ob isti podstavi

Ženskospolsko obrazilo	Obrazilo moškega spola	Primer priimka
<i>-ica</i>	<i>-ek</i>	<i>Hriberšica</i>
	<i>-ik</i>	<i>Klančnica</i>
<i>-ka</i>	<i>-ec</i>	<i>Šinkovka</i>
	<i>-ic</i>	<i>Kastelka</i>

Kot zamenjevalni obrazili se pri tvorbi ženskospolskih oblik priimkov iz priimkov moškega spola pojavita le priponski obrazili *-ica* in *-ka*. Ker je primerov priimkov, nastalih z zamenjavo moškospolskega obrazila, malo, bomo spodaj navedli vse najdene primere.

1. Obrazilo *-ica* zamenjuje moškospolski obrazili *-ek* (*Hriberšica, Zakrajšica*) in *-ik* (*Blatnica, Dornica, Gradišnica, Grobelnica, Hrastnica, Hribernica, Klančnica, Koritnica, Kotnica, Kržišnica, Jamnica, Ornica, Pečnica, Pečovnica, Podgornica, Podlesnica, Podobnica, Potočnica, Praprot-nica, Rebernica, Repnica, Robnica, Stropnica, Tratnica, Vrhovnica, Založ-nica, Završnica*).

2. Priponsko obrazilo *-ka* zamenjuje moškospolski obrazili *-ec* (*Bukov-ka, Rijavka, Šinkovka, Vodopivka, Vogrinka, Vrhovka, Zadravka*) in *-ic* (*Kastelka, Sajovka*).

Priimkovni feminativi po korpusu *Gigafida*

Po korpusu *Gigafida* smo preverili ženskospolska priponska obrazila, ki so se pokazala kot produktivna za tvorbo ženskospolskih oblik priimkov v *Slovenskem pravopisu*: *-ica, -inja, -ka, -evka* in *-ovka*. Delo je potekalo tako, da smo v iskalnik vpisali **ica, *inja, *ka, *evka* oz. **ovka* ob naslednjih dodatnih nastavitvah: samostalnik, lastno ime, ženski spol, živo.

Priponsko obrazilo *-ica*

Korpus je ob že navedenih iskalnih pogojih izpisal 356 konkordanc. Med temi smo zasledili 13 priimkovnih feminativov.

Tabela 3: Priimkovni feminativi, tvorjeni s priponskim obrazilom *-ica*

Priimek	Kontekst	Vir
<i>Brezigarica</i>	».../ Še dobro da ima brezigarico ki je znana po tem da še nobenemu prijateljčku če le imata skupnega prijateljčka ni dokazala ničesar.«	Splet, 2010
<i>Cerarica</i>	».../ Pripombe so seveda letele na oblike družice Zajčevka, Drobnička, Cerarica (za Zajec, Drobnič in Cerar), zapisane ob priimkih v slovarskem delu. /.../«	<i>Delo</i> , 2002
<i>Hribarica</i>	».../ Odločno Hribarico je temperamentno podala Mojca Korbar-Hočevar, Sonja Pavčič pa spravlljivo in razumevajočo županjo. /.../«	<i>Dnevnik</i> , 1996
<i>Irglica</i>	».../ A je Pečanka res moški ali Irglica laže? /.../«	Splet, 2010
<i>Kresalica</i>	»LDS ne bo šla iz vlade, kako bo pa Kresalica hodila po nakupih v Milano, če ne bo službenega avta in šoferja.«	Splet, 2010
<i>Lužarica</i>	»Iz slovenske dramatike je odigrala Francko in Lužarico (Kralj na Betajnovi), /.../«	Splet, 2010
<i>Pečarica</i>	».../ V dejanje je vtkanih več zgodb; zgodba Pečarjevega Lojza in dekleta Ančke, ki jima stara Pečarica ne dovoli poroke, zgodbe ostalih vaščanov, zgodba Amerikanca. /.../«	Revije, 2000
<i>Rihterica</i>	» Rihterica bo konec svojega mandata dočakala v prenovljenem letnem kinu Kinoteka. /.../«	<i>Mladina</i> , 2004
<i>Rotarica</i>	».../ Komu rabijo Drnovškovka, Bajčevka, Rotarica , Frasovka in zakaj ob Toporišiču ni tudi Toporišičke?«	<i>Delo</i> , 2001
<i>Rutarica</i>	».../ Nataša Matjašec v vlogi zmedene matere Rutarice /.../«	<i>Dnevnik</i> , 2007
<i>Smrekarica</i>	».../ Za J. Bavčar novi SP ni živ, je pa hkrati preveč liberalen; in ne »grejo« ji ženski ljudski priimki tipa Kobalovka, Smrekarica /.../, poleg tega pa se sprašuje, zakaj med takimi priimki ni navedena tudi Toporišička. /.../«	<i>Delo</i> , 2002
<i>Vidmarica</i>	».../ Najbolj zažigalna je bila tista, ki navaja ženske oblike priimkov; SP jih zapiše kar po ljudsko (Zajčevka, Vidmarica), kar sicer žali postsocialistični meščanski okus, zagotovo pa ni v nasprotju z živim jezikom. /.../«	<i>Delo</i> , 2001
<i>Zakrajšica</i>	».../ K gospodu Medvedu pride gospa Medvedovka, k Jakopiču Jakopička, k Zajcu Zajčevka, k Štruklju Štrukljevka, k Zakrajšku Zakrajšica , h Golobu Golobovka, k Trčku Trčkovka, k Božiču pa? Kdo bi uganil? Božička.«	<i>Mladina</i> , 2001

Priponsko obrazilo -ca

Ob pregledovanju korpusnega gradiva smo opazili pojav novega žensko-spolskega priponskega obrazila -ca; obrazila, ki ga pri primerih, izpisanih iz *Slovenskega pravopisa*, nismo zasledili. Ada Vidovič Muha v monografiji *Slovensko skladdenjsko besedotvorje* obrazilo -ca šteje za varianto obrazila -ica, načeloma zunaj knjižne norme (Vidovič Muha 2011: 41). Varianta je nastala z redukcijo nenaglašene i-ja. Korpus je ob zastavljenih iskalnih pogojih izpisal 439 konkordanc, med katerimi smo našli 17 priimkovnih feminativov.

Tabela 4: Priimkovni feminativi, tvorjeni s priponskim obrazilom -ca

Primer	Kontekst	Vir
<i>Brezigarca</i>	»jaz pa mislim da brezigarca nekaj ve o pahorju ali mučki v vladi ./.../«	Splet, 2010
<i>Dremeljca</i>	»./.../ Ko še ni vedela, kako v resnici potekajo priprave na Eurosong, verjamem, da se ji je vse skupaj zdelo za malo in da so ji po glavi rojile misli, češ le kaj si zdaj ta Dremeljca ves čas nekaj izmišlja. ./.../«	Adria Media (revija <i>Lea</i>), 2008
<i>Einsiedlerca</i>	»Enako kot psihopatka Einsiedlerca . ./.../«	Splet, 2010
<i>Gotarca</i>	»jest sem pa mislu, da ima gotarca licenco na vse himne«	Splet, 2010
<i>Groharca</i>	» Groharca se je pa kr sama slikala. In pol pošle fotke na pop tv, da jih objavjo. :D«	Splet, 2010
<i>Hočevarca</i>	»K sreči je Hočevarca že naslednji trenutek pozabila name. ./.../«	<i>Večer</i> , 1999
<i>Hribarca</i>	»./.../ Naša soseda Hribarca je imela v Gorici hčerko Zofijo. ./.../«	<i>Delo</i> , 2007
<i>Malnarca</i>	» Malnarca je lušna mlada punca, prava blondinka v vseh pomenih besede blondinka/.../«	Splet, 2010
<i>Mulejca</i>	»./.../ Pa ne govorim o Mulejci , Remarci in Groharci. ./.../«	Splet, 2010
<i>Osenarca</i>	»Ja kdo pa je toliko neumen, da bi dal toliko denarja za kavbojke? Za tako vsoto dobiš res znamko. Ne pa od neke Osenarce , ki jo vesoljni svet ne pozna.«	Splet, 2010
<i>Pretnarca</i>	»./.../ Akhm, aja, nisem Pretnarca . Se pravi, igre. ./.../«	Revija <i>Joker</i> , 2006
<i>Pušlarca</i>	» Pušlarca je imela najboljšo pesem, žal se ni izteklo. ./.../«	Splet, 2010
<i>Remarca</i>	»kok pa je ta remarca lušna ja valda če verjameš u palčke«	Splet, 2010

Primer	Kontekst	Vir
<i>Rihterca</i>	»Združena glista predlaga, da njena Rihterca prevzame še kmetijstvo. /.../«	<i>Mladina</i> , 2004
<i>Šulerca</i>	»/.../ Šulerca ima prsi nenormalno visoko pripeti, kot balona napolnjena s helijem. /.../«	Splet, 2010
<i>Vidmarca</i>	»/.../ Nekaj pa bodo tudi svetniki naredili, saj ima Vidmarca velik vpliv na njih.«	<i>Dnevnik</i> , 1997
<i>Žagarca</i>	»Prava Slovenka je tale Žagarca . /.../«	Splet, 2010

Priponsko obrazilo *-inja*

Korpus je izpisal 51 konkordanc, vendar med njimi ni bilo nobenega priimkovnega feminativa.

Priponsko obrazilo *-ka*

Ob navedenih iskalnih pogojih je korpus *Gigafida* za priponsko obrazilo *-ka* izpisal 1278 konkordanc. Izpisali smo 31 primerov priimkov.

Tabela 5: Priimkovni feminativi, tvorjeni s priponskim obrazilom *-ka*

Priimek	Kontekst	Vir
<i>Bogatajka</i>	»/.../ Še posebej med urami zgodovine se nikakor ni mogla brzdati in Bogatajka ji je že lep čas grozila z ukorom. /.../«	Leposlovje, 2008
<i>Božička</i>	»/.../ K gospodu Medvedu pride gospa Medvedovka, k Jakopiču Jakopička, k Zajcu Zajčevka, k Štruklju Štrukljevka, k Zakrajšku Zakrajšica, h Golobu Golobovka, k Trčku Trčkovka, k Božiču pa? Kdo bi uganil? Božička .«	<i>Mladina</i> , 2001
<i>Cerarka</i>	»Mene pri Hribarju moti ker je med njegovimi gosti bilo dosti rdeče golazni (Kučan, Denovšek, Cerarka , Kučkica..)«	Splet, 2010
<i>Čepinka</i>	»je pa že čepinka imela boljšo zabavo :)«	Splet, 2010
<i>Drnačka</i>	»/.../ Tudi Drnačka je prišla na položaj urednice preko nekkih poslov ali ozsiljevanj s strani Požarja. /.../«	Splet, 2010
<i>Drobnička</i>	»/.../ Pripombe so seveda letele na oblike družice Zajčevka, Drobnička , Cerarica (za Zajec, Drobnič in Cerar), zapisane ob priimkih v slovarskem delu. /.../«	<i>Delo</i> , 2002

Priimek	Kontekst	Vir
<i>Hozjanka</i>	»'Vse je tako, kot mora biti,' je mrmrala Hozjanka . Ko je spet drobila s svojim tropom proti pokopališču na hribu. Tam je Hozjan že dolgo počival. /.../«	<i>Kmečki glas</i> , 1998
<i>Hribarka</i>	»KK, GG, Pahor in njihovi ritolizniki (npr. Ude, Koširka, Hribarka , 576 novinarjev, Ziher, Zalar, Anderlič, Školč, itd.) dnevno izgovorijo besedo Janša večkrat kot vsi SLO duhovniki besedo očenaš, skupaj. /.../«	Splet, 2010
<i>Jakopička</i>	»/.../ K gospodu Medvedu pride gospa Medvedovka, k Jakopiču Jakopička , k Zajcu Zajčevka, k Štruklju Štrukljevka, k Zakrajšku Zakrajšica, h Golobu Golobovka, k Trčku Trčkovka, k Božiču pa? Kdo bi uganil? Božička.«	<i>Mladina</i> , 2001
<i>Jelušička</i>	» Jelušička je ena redkih slovenk, ki je tako samozavestna brez podlage in tako smešna. /.../«	Splet, 2010
<i>Jerajka</i>	»Potem gre pa Jerajka govorit o razlikah med učenci, ja taprava je, ko bi le vedeli kaj se dogaja z njenim sinom v osnovni šoli ... /.../«	Splet, 2010
<i>Kalanka</i>	»V zdravniški zbornici je treba ukinit plače in honorarje. Delo naj bo popolnoma volontersko. Takrat bodo pokvarjenci in zasluskarji in spletkaroši, kot je Kalanka sami odstopili, kajti tu kjer so so samo zaradi denarja in bonitet. /.../«	Splet, 2010
<i>Kokotka</i>	»'Vem, saj diši,' je rekla suho Kokotka in se namenila na vrh.«	<i>Kmečki glas</i> , 2009
<i>Koširka</i>	»KK, GG, Pahor in njihovi ritolizniki (npr. Ude, Koširka , Hribarka, 576 novinarjev, Ziher, Zalar, Anderlič, Školč, itd.) dnevno izgovorijo besedo Janša večkrat kot vsi SLO duhovniki besedo očenaš, skupaj. /.../«	Splet, 2010
<i>Kresalka</i>	»Senica in Kresalka naj kar odideta v tujino po možnosti takoj, vendar samo v gatah – brez vsega kar sta nakradla!«	Splet, 2010
<i>Kreslinka</i>	»HOČEMO NIKO KRESLIN V PLAYBOYU GOSPOD OMERZEL. KRESLINKA JE NARAVNA, ČEPINKA JE UMETNA ;)«	Splet, 2010
<i>Krivka</i>	»In mati Krivka je tudi zardela, ker razumela ga je. /.../«	Stvarna besedila, 2009

Priimek	Kontekst	Vir
<i>Kukovička</i>	»A Kukovička in Bačovnikova s oblačita pa pri Varteksu in obuvata pri Borovu, frizirata se pa pod kosilnico? /.../«	Splet, 2010
<i>Kuljajka</i>	»/.../ Važno, da se je uturila kuljajka . A ona mu je pa všeč?«	Splet, 2010
<i>Mihelička</i>	»Ljudje kot stara Mihelička , ta prototip vseh svetovnih udb, ki mu ne more do živega nobena nadzorna komisija, so v urbanem okolju še najmanjši problem; /.../«	<i>Delo</i> , 2007
<i>Mušička</i>	» Mušička , so ti že kaj zrasle?« je klical za menoj, ko sem se vzpenjala po stopnicah. /.../«	<i>Večer</i> , 1999
<i>Pečanka</i>	»/.../ A je Pečanka res moški ali Irglica laže? /.../«	Splet, 2009; <i>Dnevnik</i> , 1998, 1999
<i>Pintarička</i>	» Pintarička ni avtohtona štajerka ona je v MB prišla z drevesa in je živ dokaz, da se je človek razvil iz rdeče opice.«	Splet, 2010
<i>Simčička</i>	»/.../ Simčička in Potočnikova sta samo kradli in naredili popolnoma nič... /.../«	Splet, 2010
<i>Simšička</i>	»Da v sili hudič muhe žre, sta minuli teden dokazali Brezigarica in Simšička . /.../«	<i>Mladina</i> , 2002
<i>Tomažinka</i>	»/.../ A mi ni uspelo, saj me je Tomažinka preprosto odklopila in prišla na drugo temo, čeprav je obče znano, da je prav seks najljubša tema <i>Kmetije</i> slavnih.«	<i>Nedeljski dnevnik</i> , 2009
<i>Tomička</i>	»Ni mi všeč, da se je Tomička preveč, veliko preveč angažirala, ko bi ob takih tepcih mirno lahko bila ves čas tiho.«	Splet, 2010
<i>Tomšička</i>	»/.../ Dolga leta smo bili vajeni samo priimka Tomšič (-eva, Tomšička).«	<i>Dnevnik</i> , 1997
<i>Toporišička</i>	»/.../ Komu rabijo Drnovškovka, Bajčevka, Rotarica, Frasovka in zakaj ob Toporišiču ni tudi Toporišičke ?«	<i>Delo</i> , 2001
<i>Vidmarka</i>	»/.../ In to v demokratični Sloveniji ponovi še komunajzarka Vidmarka , ki je za povrhu še članica društva Tigr.«	Splet, 2010
<i>Žnidaršička</i>	»/.../ Kako pa rečemo, če nam je stopila na nogo na primer gospa Žnidaršič? Žnidaršička me je potacala, vendar!«	<i>Delo</i> , 2001

Priponsko obrazilo -evka

Korpus *Gigafida* je izpisal 14 konkordanc, med katerimi je bila zgoljena ženskospolska oblika priimka Štrukljevka. Ta priimek je bil naveden v *Mladini* leta 2001. Druge oblike so bile najdene naključno pri izpisu konkordanc pri preostalih priponskih obrazilih.

Tabela 6: Priimkovni feminativi, tvorjeni s priponskim obrazilom -evka

Primer	Kontekst	Vir
<i>Bajčevka</i>	»/.../ Komu rabijo Drnovškovka, Bajčevka , Rotarica, Frasovka in zakaj ob Toporišiču ni tudi Toporišičke?«	<i>Delo</i> , 2001
<i>Kranjčevka</i>	»'Dajta mir,' ju je skušala pomiriti Kranjčevka . /.../«	<i>Kmečki glas</i> , 2001
<i>Štrukljevka</i>	»/.../ K gospodu Medvedu pride gospa Medvedovka, k Jakopiču Jakopička, k Zajcu Zajčevka, k Štruklju Štrukljevka , k Zakrajšku Zakrajšica, h Golobu Golobovka, k Trčku Trčkovka, k Božiču pa? Kdo bi uganil? Božička.«	<i>Mladina</i> , 2001
<i>Zajčevka</i>	Glej kontekst pri <i>Štrukljevka</i> .	<i>Mladina</i> , 2001

Priponsko obrazilo -ovka

Korpus je izpisal 43 pojavitev. Nekaj priimkov je bilo najdenih med temi konkordancami, nekaj pa naključno pri izpisih za druga priponska obrazila.

Tabela 7: Priimkovni feminativi, tvorjeni s priponskim obrazilom -ovka

Primer	Kontekst	Vir
<i>Bajtovka</i>	»/.../ Nekoč sem dobila punčko iz cunj, ki mi jo je dala soseda Bajtovka . /.../«	<i>Gorenjski glas</i> , 2007
<i>Drnovškovka</i>	»/.../ Komu rabijo Drnovškovka , Bajčevka, Rotarica, Frasovka in zakaj ob Toporišiču ni tudi Toporišičke?«	<i>Delo</i> , 2001
<i>Frasovka</i>	»/.../ Komu rabijo Drnovškovka, Bajčevka, Rotarica, Frasovka in zakaj ob Toporišiču ni tudi Toporišičke?«	<i>Delo</i> , 2001
<i>Golobovka</i>	»/.../ K gospodu Medvedu pride gospa Medvedovka, k Jakopiču Jakopička, k Zajcu Zajčevka, k Štruklju Štrukljevka, k Zakrajšku Zakrajšica, h Golobu Golobovka , k Trčku Trčkovka, k Božiču pa? Kdo bi uganil? Božička.«	<i>Mladina</i> , 2001

Primer	Kontekst	Vir
<i>Grudnovka</i>	»Tako se vede Grudnovka v komediji <i>Za narodov blagor</i> . /.../«	Stvarna besedila, splet, 2010
<i>Kobalovka</i>	»/.../ Za J. Bavčar novi SP ni živ, je pa hkrati preveč liberalen; in ne »grejo« ji ženski ljudski priimki tipa Kobalovka , Smrekarica /.../, poleg tega pa se sprašuje, zakaj med takimi priimki ni navedena tudi Toporišička. /.../«	<i>Delo</i> , 2002
<i>Kresalovka</i>	»Pri vsej zadevi je dobro le to, da Kresalovka vedno bolj leze v drek in da bo potopila LDS, ki na naslednjih volitvah sploh ne bo prišla v parlament.«	Splet, 2010
<i>Medvedovka</i>	»/.../ K gospodu Medvedu pride gospa Medvedovka , k Jakopiču Jakopička, k Zajcu Zajčevka, k Štruklju Štrukljevka, k Zakrajšku Zakrajšica, h Golobu Golobovka, k Trčku Trčkovka, k Božiču pa? Kdo bi uganil? Božička.«	<i>Mladina</i> , 2001
<i>Oražmovka</i>	»/.../ Medtem pa zapita koza Oražmovka ustanavlja komisijo o brezplačnikih, dobro so se organizirali nimam kaj reč. /.../«	Splet, 2010
<i>Trčkovka</i>	»/.../ K gospodu Medvedu pride gospa Medvedovka, k Jakopiču Jakopička, k Zajcu Zajčevka, k Štruklju Štrukljevka, k Zakrajšku Zakrajšica, h Golobu Golobovka, k Trčku Trčkovka , k Božiču pa? Kdo bi uganil? Božička.«	<i>Mladina</i> , 2001

Skupno je bilo iz korpusa Gigafida zbranih 76 ženskospolskih priimkov. Posebej smo šteli tudi priimke, tvorjene z vzporednimi obrazili⁵ (npr. *Kresalka*, *Kresalica*, *Kresalovka*).

- *-ica*: *Brezigarica*, *Cerarica*, *Hribarica*, *Irglica*, *Kresalica*, *Lužarica*, *Pečarica*, *Rihterica*, *Rotarica*, *Rutarica*, *Smrekarica*, *Vidmarica*, *Zakrajšica*.
- *-ca*: *Brezigarca*, *Dremeljca*, *Einsiedlerca*, *Gotarca*, *Groharca*, *Hočvarca*, *Hribarca*, *Malnarca*, *Mulejca*, *Osenarca*, *Pretnarca*, *Pušlarca*, *Remarca*, *Rihterca*, *Šulerca*, *Vidmarca*, *Žagarca*.
- *-inja*: /

⁵ Irena Stramljič Breznik v svoji doktorski disertaciji z naslovom *Prvostopenjske izpridevniške tvorjenke* (1994) pri istopomenskih tvorjenkah za različna priponska obrazila ob isti podstavi uporablja poimenovanje vzporedna/tekmovalna/konkurenčna obrazila (Stramljič Breznik 1994: 18). Kot tekmovalna/konkurentna obrazila jih imenuje tudi *Slovenski pravopis* (2001: 120).

- *-ka*: *Bogatajka, Božička, Cerarka, Čepinka, Drnačka, Drobnička, Hozjanka, Hribarka, Jakopička, Jelušička, Jerajka, Kalanka, Kokotka, Koširka, Kresalka, Kreslinka, Krivka, Kukovička, Kuljajka, Mihelička, Mušička, Pečanka, Pintarička, Simčička, Simšička, Tomažinka, Tomička, Tomšička, Toporišička, Vidmarka, Žnidarička.*
- *-evka*: *Bajčevka, Kranjčevka, Štrukljevka, Zajčevka.*
- *-ovka*: *Bajtovka, Drnovškovka, Frasovka, Golobovka, Grudnovka, Kobalovka, Kresalovka, Medvedovka, Oražmovka, Trčkovka.*

Kljub manjšemu številu primerov lahko nakažemo nekaj zaključkov.

Opazimo, da je večina priimkovnih feminativov nastala z dodajanjem ženskospolskega obrazila priimku moškega spola. Takih besed je 74 (97 %): *Cerarica, Hribarica, Irglica, Lužarica, Pečarica, Rotarica, Rutarica, Smrekarica, Vidmarica; Brezigarca, Dremeljca, Einsiedlerca, Gotarca, Groharca, Hočevarca, Malnarca, Mulejca, Osenarca, Pretnarca, Pušlarca, Remarca, Rihterca, Šulerca, Vidmarca, Žagarca; Bogatajka, Božička, Čepinka, Drobnička, Hozjanka, Hribarka, Jakopička, Kalanka, Kokotka, Koširka, Kreslinka, Mihelička, Pečanka, Pintarička, Simčička, Tomažinka, Tomšička, Toporišička, Vidmarka, Žnidarička; Bajčevka, Kranjčevka, Štrukljevka, Zajčevka; Bajtovka, Drnovškovka, Frasovka, Golobovka, Grudnovka, Kobalovka, Medvedovka, Trčkovka.*

Tabela 8: Priimkovni feminativi, nastali z dodajanjem ženskospolskega obrazila k priimkom moškega spola – primerjava med *Slovenskim pravopisom* in korpusom *Gigafida*

Dodajalno obrazilo	Izglasje	Slovenski pravopis	Korpus Gigafida
<i>-ca</i>	<i>-j</i>	/	<i>Mulejca</i>
	<i>-lj</i>	/	<i>Dremeljca</i>
	<i>-r</i>	/	<i>Osenarca</i>
<i>-ica</i>	<i>-l</i>	/	<i>Irglica</i>
	<i>-n</i>	<i>Baumanica</i>	/
	<i>-r</i>	<i>Vidmarica</i>	<i>Brezigarica</i>
<i>-inja</i>	<i>-k</i>	<i>Hajdinjakinja</i>	/

Dodajalno obrazilo	Izglasje	Slovenski pravopis	Korpus Gigafida
<i>-ka</i>	<i>-č</i>	<i>Jerička</i>	<i>Božička</i>
	<i>-d</i>	<i>Strnadka</i>	/
	<i>-j</i>	<i>Bogatajka</i>	<i>Jerajka</i>
	<i>-l</i>	<i>Peternelka</i>	<i>Kresalka</i>
	<i>-n</i>	<i>Selanka</i>	<i>Čepinka</i>
	<i>-r</i>	<i>Kolarka</i>	<i>Koširka</i>
	<i>-š</i>	<i>Arnuška</i>	/
	<i>-t</i>	/	<i>Kokotka</i>
	<i>-v</i>	<i>Žerjavka</i>	/
	<i>-ž</i>	<i>Papežka</i>	/
<i>-evka</i>	<i>-c/-č</i>	<i>Bajčevka</i>	<i>Bajčevka</i>
	<i>-j</i>	<i>Jerajevka</i>	/
	<i>-lj</i>	<i>Kokaljevka</i>	<i>Štrukljevka</i>
	<i>-š</i>	<i>Pirševka</i>	/
	<i>-ž</i>	<i>Ambroževka</i>	/
<i>-ovka</i>	<i>-b</i>	<i>Golobovka</i>	<i>Golobovka</i>
	<i>-d</i>	<i>Šmidovka</i>	<i>Medvedovka</i>
	<i>-f</i>	<i>Rudolfovka</i>	/
	<i>-g</i>	<i>Jugovka</i>	/
	<i>-h</i>	<i>Arhovka</i>	<i>Drnovškovka</i>
	<i>-k</i>	<i>Bernikovka</i>	/
	<i>-l</i>	<i>Grilovka</i>	<i>Kobalovka</i>
	<i>-m</i>	<i>Grumovka</i>	<i>Oražmovka</i>
	<i>-n</i>	<i>Kernovka</i>	<i>Grudnovka</i>
	<i>-p</i>	<i>Gorjupovka</i>	/
	<i>-s</i>	<i>Flisovka</i>	<i>Frasovka</i>
	<i>-t</i>	<i>Bajtovka</i>	<i>Bajtovka</i>
	<i>-z</i>	<i>Knezovka</i>	/

Kot najpogostejše dodajalno obrazilo pri primerih, najdenih v korpusu *Gigafida*, se je izkazalo priponsko obrazilo *-ka* (31 primerov od 74, to je 41 %). Dodaja se lahko izglasjem na *-č* (*Božička, Drnačka, Drobnička, Jakopička, Jelušička, Kukovička, Mihelička, Mušička, Pintarička, Simčička, Simšička, Tomička, Tomšička, Toporišička, Žnidarička*), *-j* (*Bogatajka, Jerajka, Kuljajka*), *-l* (*Kresalka*), *-n* (*Čepinka, Hozjanka, Kalanka, Kreslinka, Pečanka, Tomažinka*), *-r* (*Hribarka, Koširka, Vidmarka*), *-t* (*Kokotka*). Opazimo, da so vsa izglasja, ki se jim priponsko obrazilo *-ka* dodaja, enaka tistim, ki smo jih zasledili pri analizi priimkovnih feminativov iz *Slovenskega pravopisa*; novo je le izglasje na *-t* s primerom *Kokotka*; v *Slovenskem pravopisu* namreč najdemo primer *Kokotovka*, torej obrazilo *-ovka*, dodano izglasju na *-t*.

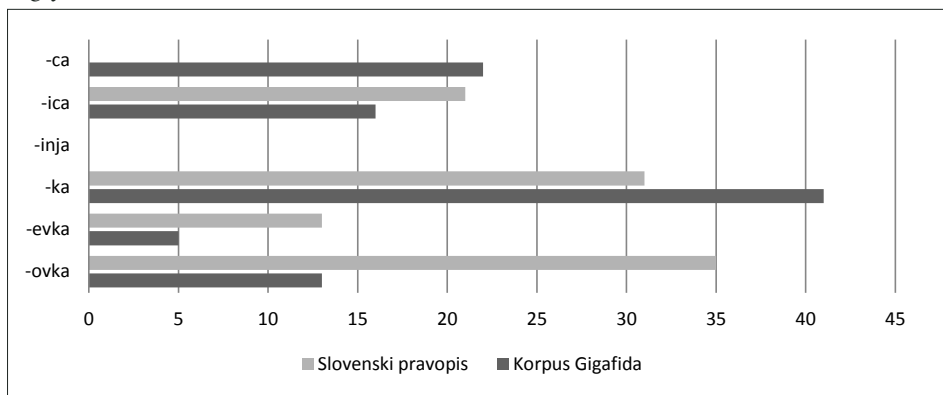
Kot varianta obrazila *-ica* se pojavi obrazilo *-ca*, ki ga pri primerih priimkov iz *Slovenskega pravopisa* nismo zasledili. Iz korpusa *Gigafida* smo izpisali sedemnajst primerov (22 %), kar je drugo najpogostejše obrazilo med primeri iz korpusa. Obrazilo *-ca* se dodaja izglasjem na *-j* (*Mulejca*), *-lj* (*Dremeljca*), *-r* (*Brezigarca, Einsiedlerca, Gotarca, Groharca, Hočevarca, Malnarca, Osenarca, Pretnarca, Pušlarca, Remarca, Rihterca, Šulerca, Vidmarca, Žagarca*).

Po pogostnosti obrazilu *-ca* sledi priponsko obrazilo *-ica* z dvanajstimi primeri (16 %). Priponsko obrazilo *-ica* se, glede na zbrano gradivo iz korpusa *Gigafida*, pri tvorbi priimkovnih feminativov lahko dodaja izglasjem na *-l* (*Irglica, Kresalica*), *-r* (*Brezigarica, Cerarica, Hribarica, Lužarica, Pečarica, Rihterica, Rotarica, Rutarica, Smrekarica, Vidmarica*). Tudi tukaj opazimo pojav novega izglasja *-l*, ki ga pri primerih iz *Slovenskega pravopisa* ni bilo mogoče zaslediti.

Po številu pojavitev sledi obrazilo *-ovka* z desetimi primeri (13 %). Ugotovili smo, da se priponsko obrazilo *-ovka* dodaja izglasjem na *-b* (*Golobovka*), *-d* (*Medvedovka*), *-k* (*Drnovškovka, Trčkovka*), *-l* (*Kobalovka, Kresalovka*), *-m* (*Oražmovka*), *-n* (*Grudnovka*), *-s* (*Frasovka*), *-t* (*Bajtovka*).

Najmanj je bilo priimkov, nastalih z dodajalnim ženskospolskim obrazilom *-evka* (4 primeri, 5 %). Slednje se, sodeč po korpusnem gradivu, lahko dodaja izglasjem na *-č* (*Bajčevka, Kranjčevka, Zajčevka*) in *-lj* (*Štrukljevka*).

Grafikon 1: Zastopanost dodajalnih obrazil – primerjava med *Slovenskim pravopisom* in *Gigafido* (v odstotkih)

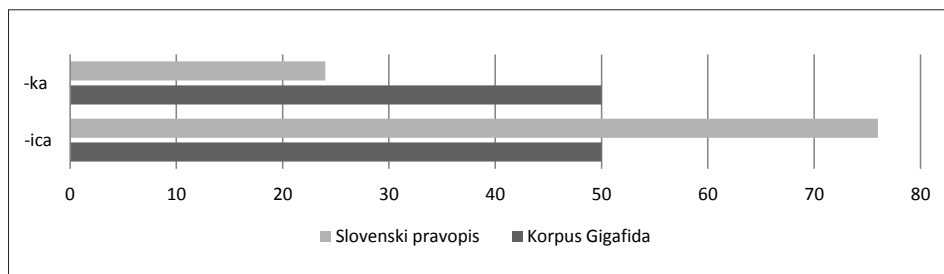
Opazimo, da je pri primerih priimkovnih feminativov iz *Slovenskega pravopisa* vodilno priponsko obrazilo *-ovka* (35 %). Slednje je pri primerih iz korpusa *Gigafida* šele na 4. mestu (13 %). Pred njim so po pogostnosti obrazila *-ka* (41 %), *-ca* (22 %) in *-ica* (16 %).

Tabela 9: Priimkovni feminativi, nastali z zamenjavo celotnega ali le izglasnega dela moškospolskega obrazila z ženskospolskim ob isti podstavi – primerjava med *Slovenskim pravopisom* in korpusom *Gigafida*

Ženskospolska obrazila	Obrazilo moškega spola	Slovenski pravopis	Korpus Gigafida
<i>-ica</i>	<i>-ek</i>	<i>Hriberšica</i>	<i>Zakrajšica</i>
	<i>-ik</i>	<i>Klančnica</i>	/
<i>-ka</i>	<i>-ec</i>	<i>Šinkovka</i>	<i>Krivka</i>
	<i>-ic</i>	<i>Kastelka</i>	/

Zgolj dva priimka (3 %), najdena v korpusu *Gigafida*, sta nastala z zamenjavo moškospolskega priponskega obrazila z ženskospolskim: *Krivka* (*-ec* s priponskim obrazilom *-ka*) in *Zakrajšica* (*-ek* s pripono *-ica*).

Kot je razvidno iz grafikona 2, sta pri primerih iz korpusa *Gigafida* priponski obrazili *-ica* in *-ka* enakovredno zastopani, vendar moramo pri tem upoštevati, da gre zgolj za dva najdena primera, po enega za vsako obrazilo. Večje število priimkov bi najbrž nakazalo drugačen rezultat. Pri primerih priimkov iz *Slovenskega pravopisa* pa je po zastopanosti pogostejše obrazilo *-ica* (29 primerov; 76 %) pred priponskim obrazilom *-ka* (9 primerov; 24 %).

Grafikon 2: Zastopanost zamenjevalnih obrazil – primerjava med *Slovenskim pravopisom* in *Gigafido* (v odstotkih)

Iz analiziranega opazamo dvoje: pojav novih izglasij, katerim se ženskospolska obrazila dodajajo (v primerjavi s primeri priimkov iz *Slovenskega pravopisa*; novi sta izglasji *-t* pri obrazilu *-ka* in *-l* pri priponskem obrazilu *-ica*), in pojav novega obrazila *-ca*, za katerega ugotavljamo, da je slabšalno.

Zanimalo nas je tudi, v katerih vrstah besedil se ženskospolske oblike priimkov v glavnem pojavljajo. Ugotavljamo, da vire lahko razdelimo v tri skupine:

1. Prvi zelo pogost vir je splet, zlasti spletni forumi na straneh *24ur.com* in *siol.net*. Tukaj se pojavljajo predvsem aktualna imena iz sveta zabave (*Čepinka*, *Pintarička*, *Osenarca*) in politike (*Irglica*, *Simčička*, *Vidmarka*). Gre za zapise uporabnikov forumov, zato so tudi nekatera imena zapisana z malo začetnico (*čepinka*) ali sploh napačno zapisana (*Pintarička* namesto *Pinterička*). Opažamo, da gre v glavnem za negativen odnos do žensk, o katerih uporabniki pišejo, to je razvidno iz konteksta, dodanega v zgornjih tabelah pri posameznem priimku.

2. Presenetljivo pogosta vira sta časnik *Delo* in časopis *Mladina* (pričakovali smo več revij s »trači«), ki sta z nekoliko ostrimi odzivi ob izidu *Slovenskega pravopisa* v letu 2001 navajala priimkovne feminative in se ob tem spraševala, zakaj med 500 najpogostejšimi slovenskimi priimki ni priimka *Toporišič* in ženskospolske oblike *Toporišička* (Gigafida: *Delo* 2002). Tudi sama izbira ženskospolskih obrazil za tvorbo priimkovnih feminativov se omenjenima viroma zdi sporna.

3. Nekateri priimki se pojavijo tudi v leposlovju, zlasti v starejših literarnih delih, npr. *Za narodov blagor* (*Grudnovka*), *Telečja pečenka* (*Krivka*), *Kralj na Betajnovi* (*Lužarica*).

SKLEP

Najprej smo besedotvorno analizirali 500 ženskospolskih oblik priimkov, zabeleženih v *Slovenskem pravopisu*. Ugotavljamo, da je zgolj 38 (ali 8 %) priimkovnih feminativov nastalo z zamenjavo moškospolskega obrazila, preostalih 462 (92 %) pa z dodajanjem ženskospolskega obrazila priimku moškega spola. Najpogostejše ženskospolsko priponsko obrazilo je bilo obrazilo *-ovka*, ki se je pojavilo 177-krat (35 % vseh zbranih besed), sledi obrazilo *-ka* s 153 pojavitvami (31 %), nato *-ica* s 103 (21 %) in *-evka* s 66 (13 %) pojavitvami. Priponsko obrazilo *-ka* z variantami tako zastopa 79 % priimkovnih feminativov iz *Slovenskega pravopisa* in je tako najproduktivnejše. Zasedili smo le en primer s priponskim obrazilom *-inja*. Ta obrazila so nam predstavljala izhodišče za korpusno analizo priimkovnih feminativov, vendar pa smo pri gradivu iz korpusa *Gigafida* zaznali novo obrazilo, to je priponsko obrazilo *-ca* kot varianta obrazila *-ica*, ki je bilo pri iz korpusa izpisanih primerih tudi drugo najpogostejše (17 primerov, 22 %), takoj za priponskim obrazilom *-ka* z 31 primeri (41 %). Opazimo, da se ta razporeditev priponskih obrazil po pogostnosti ne ujema s tisto, ki se kaže pri primerih iz *Slovenskega pravopisa*, ko je vodilno obrazilo *-ovka*.

Pozornost smo posvetili tudi virom in besedilom, v katerih se primeri, izpisani iz korpusa *Gigafida*, pojavljajo. Nakazujejo se zlasti trije viri: splet, časopisje in starejše leposlovje. V časopisju in zlasti na spletu je iz konteksta opazen izrazito negativen odnos do žensk, o katerih pisci pišejo.

Opazamo, da je ženska kot družbeno bitje še vedno zapostavljena. Priimkovni feminativi iz korpusa *Gigafida* pa izražajo izrazito negativno konotacijo. Ada Vidovič - Muha (1997: 79) meni, da nam bo morda sčasoma le uspelo preurediti vrednostni sistem naše družbe v smislu celovite integritete človeka – najzanesljivejše znamenje vsakršnih sprememb bo prav jezik.

VIRI IN LITERATURA

Stjepan Babić, 1991: *Tvorba riječi u hrvatskom književnom jeziku*, Zagreb: Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti.

Anton Bajec, 1950: *Besedotvorje slovenskega jezika*. Ljubljana: SAZU.

Adam Bohorič, 1987: *Arcticae horulae succisivae. Zimske urice proste*. Maribor: Obzorja.

Anton Breznik, 1934: *Slovenska slovnica za srednje šole*. Celje: Družba sv. Mohorja.

Franc Jakopin, 1997: Ženskost v slovanskih priimkih. *Zbornik predavanj/XXXIII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, 30. 6.–19. 7. 1997. Ur. Aleksandra Derganc, Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, 25–32.

Anton Janežič, 1854: *Slovenska slovnica s kratkim pregledom slovenskega slovstva ter z malim cirilskim in glagoliškim berilom za Slovence*. Celovec.

Marija Jež, 1997: Feminativi na Pohorju. *Jezikoslovni zapiski* 3, 113–125.

Ivan Klajn, 2003: *Tvorba reči u savremenom srpskom jeziku*. Beograd: Institut za srpski jezik SANU.

Korpus *Fidaplus*, <http://www.fidaplus.net/>, dostop maj 2012.

Korpus slovenskega jezika *Gigafida*, <http://demo.gigafida.net/>, dostop maj–junij 2012.

Korpus *Nova beseda*, http://bos.zrc-sazu.si/s_beseda.html, dostop maj 2012.

Fran Malavašič, 1849: *Slovenska slovnica za prve slovenske šole v mestih in na deželah*. Ljubljana.

Gorazd Makarovič, 2008: *Ko še nismo bili Slovenci in Slovenke*. Ljubljana: Slovenska matica.

Franc Metelko, 1825: *Lehrgebäude der Slowenischen Sprache im Königreiche Illyrien und in den benachbarten Provinzen*. Ljubljana.

Fran Miklošič, 1875: *Vergleichende Stammbildungslehre der slavischen Sprachen*. Dunaj.

Jožef Muršec, 1847: *Kratka slovenska slovnica za pervence*. Gradec.

Irena Orel, 2001: Ženske oblike priimkov v uradovnih besedilih do 19. stoletja. *Simpozij Slovenska lastnoimenskost: zbornik simpozija '99 v Pišecah*. Ur. Jože Toporišič. Novo mesto: Dolenjska založba, 41–54.

Marko Pohlin, 2003: *Kraynska grammatika*. Ljubljana: ZRC SAZU.

Blaž Potočnik, 1849: *Grammatik der slowenischen Sprache*. Ljubljana.

Slovar slovenskega knjižnega jezika, <http://bos.zrc-sazu.si/sskj.html>, dostop maj–junij 2012.

Slovenski pravopis, <http://bos.zrc-sazu.si/sp2001.html>, dostop maj–junij 2012.

Irena Stramljič Breznik, 1994: *Prvostopenjske izpridevniške tvorjenke*. Ljubljana.

Irena Stramljič Breznik, 1994/95: Specializiranost obrazil za izpeljanke s pomenom vršilca dejanja, nosilca lastnosti ali stanja in opravkarja. *Jezik in slovstvo* 40, 285–291.

Josip Šuman, 1881: *Slovenska slovnica po Miklošičevi primerjalni*. Ljubljana: Matica slovenska.

Jože Toporišič, 2004: *Slovenska slovnica*. Maribor: Založba Obzorja.

Jože Toporišič, 2001: Ženske oblike 500-ih najpogostejših priimkov v Sloveniji. *Simpozij Slovenska lastnoimenskost: zbornik simpozija '99 v Pišecah*. Ur. Jože Toporišič. Novo mesto: Dolenjska založba, 5–20.

Silvo Torkar, 2002: Priimki na Slovenskem, v: *Jezikoslovni zapiski* 2, 71–80.

Ada Vidovič Muha, 2011: *Slovensko skladijsko besedotvorje*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

Ada Vidovič Muha, 1997: Prvine družbene prepoznavnosti ženske prek poimenovalne tipologije njenih dejavnosti, lastnosti. *Zbornik predavanj/XXXIII. seminar slovenskega jezika, literature in kulture*, 30. 6.–19. 7. 1997. Ur. Aleksandra Derganc. Ljubljana: Filozofska fakulteta, Oddelek za slovanske jezike in književnosti, 1997, 69–79.

Valentin Vodnik, 1811: *Pismenost in Grammatika za perve šole*. Ljubljana.

THE USE OF SURNAME FEMINATIVES IN THE PAST AND TODAY

Summary

The article describes the use of surname feminatives (feminine forms of surnames) in the past and today. The historic overview of use of the surname feminatives confirms that the language formed possessive adjectives ending *-oval-eva* to distinguish between feminine and masculine surnames and that in the same feminine surname different suffixes could be used. This was the case since the second half of the 19th century and it applies mostly for the bourgeois society. In this article 50 feminine surname forms from the *Slovenski pravopis* (*The Slovene Spelling*) were subject of a word-formation analysis. The results show that only 38 (8 %) surname feminatives are derived with the change of masculine affix and 462 (92 %) by adding the feminine affix to the masculine surname. The most common feminine suffixes are the suffixes *-ovka*, which appeared in 35 % of all selected words, *-ka* (31 %), *-ica* (21 %) and *-evka* (13 %). We found only one case with the suffix *-inja*. We noticed that the suffix *-ka* and its variations make 79 % of the surname feminatives. These suffixes represent the basis for a corpus analysis of surname feminatives, but while analysing materials from *Gigafide* we also came across the suffix *-ca*, which was among the examples from the corpus the second most frequently used (22 %), right after the suffix *-ka* (41 %). We noticed that the frequency of the use of these suffix doesn't match with the frequency of examples from the *Slovenski pravopis* (*The Slovene Spelling*).

The analysis of the corpus examples indicates the occurrence of new terminal sounds to which the feminine suffixes are added (in comparison with surnames taken from the *Slovenski pravopis* (*The Slovene Spelling*)); new are the terminal *-t* with the suffix *-ka* and *-l* with the suffix *-ica*, as well as the appearance of a new suffix *-ca*, for which we can say that it is pejorative. A larger number of analysed surnames could maybe point out some other terminal sounds or a new feminine suffix. Next to the above mentioned we also noticed that a woman as a social being is still neglected. The surname feminatives from the *Gigafida* corpus express an explicit negative connotation.

DER GEBRAUCH DER NACHNAMENFEMINATIVE IN DER VERGANGENHEIT UND HEUTE

Zusammenfassung

Der Artikel zeigt den Gebrauch der Nachnamenfeminative (feminine Form des Nachnamens) in der Vergangenheit und heute. Der historische Überblick bestätigt, dass sich seit der zweiten Hälfte des 19. Jahrhunderts und vor allem in der bürgerlichen Umgebung in der Sprache die Possessivpronomen auf *-oval-eva* entwickelten, um zwischen den Nachnamen für Frauen und Nachnamen für Männer zu unterscheiden. Es wurde auch bestätigt, dass bei gleichem Nachnamen für die feminine Form verschiedene Suffixe benutzt wurden. In dem Beitrag wurden 500 feminine Formen der Nachnamen aus *Slovenski pravopis*

(*Die slowenische Rechtschreibung*) wortbildlich analysiert. Dabei stellte sich heraus, dass sich nur 38 (oder 8 %) Nachnamenfeminative mit der Änderung des maskulinen Suffixes bildeten, 462 (92 %) jedoch mit dem Zugeben des femininen Suffixes zu dem maskulinen Nachnamen. Als die am Häufigsten benutzten femininen Suffixe zeigten sich das Suffix *-ovka*, das in 35 % aller ausgewählten Wörter vorkam, es folgen die Suffixe *-ka* (31 %), *-ica* (21 %) und *-evka* (13 %). Wir fanden nur ein Beispiel mit dem Suffix *-inja*. Wir stellten fest, dass mit dem Suffix *-ka* und seinen Varianten 79 % der Nachnamenfeminative gebildet werden. Diese Suffixe waren der Ausgangspunkt der Korpusanalyse der Nachnamenfeminative, doch bei den Materialien aus *Gigafida* entdeckten wir ein neues Suffix, und zwar das Suffix *-ca*, das bei den Korpusbeispielen das zweithäufigste Suffix (22 %) nach dem *-ka* (41 %) war. Es wurde festgestellt, dass die Häufigkeitsstruktur der Suffixe nicht mit der, die die Beispiele aus *Slovenski pravopis* (*Die slowenische Rechtschreibung*) zeigte, übereinstimmt. Die Analyse der Korpusbeispiele deutete auf einige neue Auslaute, zu denen die femininen Suffixe dazugegeben werden (im Vergleich mit den Nachnamen aus *Slovenski pravopis* (*Die slowenische Rechtschreibung*); neu sind die Auslaute *-t* beim Suffix *-ka*, und *-l* beim Suffix *-ica*) sowie auf die Erscheinung des neuen Suffixes *-ca* hin. Das Suffix *-ca* wurde als pejorativ empfunden. Eine größere Zahl der analysierten Nachnamen könnte vielleicht noch andere Auslaute oder feminine Suffixe aufzeigen. Neben des oben genannten stellten wir auch fest, dass die Frau als gesellschaftliches Wesen immer noch benachteiligt wird. Die Nachnamenfeminative aus dem *Gigafida*-Korpus drücken eine explizit negative Konnotation aus.